

О. О. ЄВСЄВА

МЕТОДИКА ВИКЛЮЧЕННЯ СУБ'ЄКТИВНОГО ВПЛИВУ ВНУТРІШНІХ КОРПОРАТИВНИХ РОЗРАХУНКІВ НА ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ КОРПОРАТИВНОГО УТВОРЕННЯ

У статті розкрито природу походження внутрішніх корпоративних розрахунків на залізничному транспорті в контексті здійснення основної діяльності за її економічними видами підприємствами залізничного транспорту, залізницями та їх відособленими підрозділами, як структурних підрозділів корпоративного утворення. Доведено, що внутрішні корпоративні розрахунки мають економічні витoki з ієрархії розподілу учасників корпоративного утворення відповідно до його організаційної структури в процесі фінансових відносин всередині галузі під час здійснення фінансово-господарської діяльності. У визначенні внутрішніх фінансових відносин запропоновано використання осучасненого понятійного апарату шляхом введення єдиного узагальненого терміну «внутрішні корпоративні розрахунки», який на прикладі залізничного транспорту як корпоративного утворення об'єднує визначення термінів «внутрішні розрахунки» та «внутрішньогосподарські розрахунки». Визначена можлива наявність інших подібних термінів, які можуть виникати як різновид фінансових розрахунків всередині корпоративних утворень будь-яких галузей та сфер економіки, що виникають у горизонтальному та/або вертикальному векторах ієрархічної організаційної структури будь-якого корпоративного утворення. Проаналізовано сучасний стан обліку внутрішніх фінансових відносин на залізничному транспорті в контексті відображення внутрішніх корпоративних розрахунків в системі рахунків бухгалтерського обліку та відображення у показниках фінансової звітності згідно чинного законодавства та на прикладі залізничного транспорту як корпоративного утворення – на підставі положень Облікової політики Укрзалізниці. Оцінено структурний вплив внутрішніх корпоративних розрахунків на показники звітності та показники фінансового стану. Виявлено, що внутрішні корпоративні розрахунки на залізничному транспорті займають значну питому вагу у структурі балансу, що вагомо суб'єктивно впливає на показники фінансового стану та експертні судження щодо подальшого фінансового розвитку корпоративного утворення. Це стало підґрунтям формування концептуального підходу щодо виключення впливу внутрішніх корпоративних розрахунків у методичці оцінки фінансового стану. Анонсована авторська науково-прикладна методика виключення впливу внутрішніх корпоративних розрахунків на показники фінансового стану корпоративного утворення, яка може використовуватись в аналізі показників фінансового стану окремих структурних підрозділів залізничного транспорту незалежно від ієрархічного місцезнаходження в структурі корпоративного утворення та може бути адаптована в аналізі показників фінансового стану будь-якого корпоративного утворення будь-якої іншої галузі або сфер економіки із певними припущеннями щодо галузевих особливостей та обставин щодо методологічного забезпечення в розрахунку та аналізі показників фінансового стану.

Ключові слова: корпоративне утворення; фінансові відносини; транспорт; залізничний транспорт; внутрішні корпоративні розрахунки; фінансова звітність; фінансовий стан; показники фінансового стану; корегування; орієнтувальна карта; шаблон-таблиця; візуалізація; інтерпретація

О. ІЄВСІЄІЄВА

METHODOLOGY FOR EXCLUDING THE SUBJECTIVE IMPACT OF INTERNAL CORPORATE SETTLEMENTS ON THE FINANCIAL PERFORMANCE INDICATORS OF A CORPORATE ENTITY

The article explains the nature of the origin of internal corporate settlements in railway transport in the context of carrying out the main activity by its economic types by railway transport enterprises, railways and their separate subdivisions as structural units of a corporate entity. It is proved that internal corporate settlements have economic origins in the hierarchy of distribution of members of a corporate entity in accordance with its organisational structure in the process of financial relations within the industry during financial and economic activities. In defining internal financial relations, the author proposes to use an updated conceptual apparatus by introducing a single generalised term “internal corporate settlements”, which, using the example of railway transport as a corporate entity, combines the definitions of the terms “internal settlements” and “internal economic settlements”. The author identifies the possible existence of other similar terms that August arise as a type of financial settlements within corporate entities of any industry and economic sectors arising in the horizontal and/or vertical vectors of the hierarchical organisational structure of any corporate entity. The article analyses the current state of accounting for internal financial relations in railway transport in the context of reflecting internal corporate settlements in the accounting system and in financial reporting indicators in accordance with the current legislation and on the example of railway transport as a corporate entity – based on the provisions of the Accounting Policy of Ukrzaliznytsia. The structural impact of internal corporate calculations on reporting indicators and financial status indicators is evaluated. It has been found that internal corporate settlements in railway transport take a significant share in the structure of the balance sheet, which has significant subjective impact on the indicators of financial condition and expert judgments regarding the further financial development of corporate entity. This was the basis for the formation of a conceptual approach to exclude the impact of internal corporate settlements in the methodology of assessment of financial condition. The author's scientific and applied method of exclusion of the impact of internal corporate settlements on the indicators of the financial condition of corporate formation is announced, which can be used in the analysis of financial performance indicators of individual structural units of railway transport, regardless of the hierarchical location in the structure and can be adapted in the analysis of financial performance indicators of any corporate entity in any other industry or sectors of the economy with certain assumptions about industry specifics and circumstances regarding methodological support.

Keywords: corporate entity; financial relations; transport; railway transport; internal corporate calculations; financial reporting; financial status; indicators of financial status; adjustment; reference map; table template; visualization; interpretation

Вступ. Залізничний транспорт є однією з основних інфраструктурних галузей економіки України, яка забезпечує її внутрішні та зовнішні транспортно-економічні взаємовідносини і задовольняє виробничі та невиробничі потреби у перевезеннях, сприяє швидшому розвитку продуктивних сил суспільства, міжрегіональних зв'язків та залученню до процесу суспільного відтворення ресурсів всіх регіонів країни.

[1] Акціонерне товариство «Українська залізниця» –

національний перевізник вантажів та пасажирів. Метою діяльності товариства є задоволення потреб у безпечних та якісних залізничних перевезеннях, забезпечення ефективного функціонування та розвитку залізничного транспорту, створення умов для підвищення конкурентоспроможності галузі тощо. Свою господарську діяльність АТ «Укрзалізниця» розпочало 1 грудня 2015 року. Товариство є правонаступником усіх прав і обов'язків Державної адміністрації залізничного транспорту

України, а також підвідомчих підприємств і закладів, що мали статус окремих юридичних осіб. Наразі компанія забезпечує 82 % вантажних і майже 50 % пасажирських перевезень, які здійснюються усіма видами транспорту. За обсягами вантажних перевезень українська залізниця займає четверте місце на Євразійському континенті, поступаючись, зокрема, залізницям Китаю та Індії. [2]

Відзначимо, навіть в умовах війни в Україні з боку Російської Федерації, на залізничному транспорті відбуваються динамічні трансформаційні перетворення – триває процес акціонування для побудови вертикально-інтегрованої та конкурентоздатної соціально-орієнтованої компанії із пріоритетним завданням створення нової європейської моделі ефективного підприємства «Українська залізниця».

Аналіз стану питання. Роль залізничного транспорту в економіці країни є значною і суттєвою. З одного боку, залізничний транспорт виступає в ролі споживача різноманітної продукції, яка виробляється багатьма галузями економіки. З іншого боку, залізничний транспорт забезпечує усі стратегічно важливі галузі послугами з транспортування, допомагаючи їм розвиватись. При цьому виникають фінансові відносини як всередині галузі, так і за її межами. [1]

Залізничний транспорт є яскравим прикладом сучасного корпоративного утворення економіки країни та наразі в Україні уособлюється корпоративним утворенням Акціонерне товариство «Українська залізниця» (далі – Укрзалізниця /під назвою розуміють і власне назву самої корпорації, і бренд/). При здійсненні залізничних перевезень між підприємствами залізничного транспорту, залізницями та їх відособленими підрозділами, як структурних підрозділів корпоративного утворення, саме і виникають внутрішні та внутрішньогосподарські розрахунки. [3]

В основі побудови саме таких фінансових відносин, коли виникають внутрішньогосподарські розрахунки та внутрішні розрахунки, – на залізничному транспорті є ієрархія розподілу їх учасників відповідно до організаційної структури, де: на першому рівні ієрархії є безпосередньо Укрзалізниця; на другому – бізнес-сегменти; на третьому – регіональні філії, філії, акціонерні товариства, що входять до складу Укрзалізниці; на четвертому – виробничі та відокремлені структурні підрозділи за видами економічної діяльності.

Постановка завдання. Мета статті полягає у:

доведенні суб'єктивного впливу внутрішніх корпоративних розрахунків (ВКР) на показники фінансового стану корпоративного утворення;

формуванні концептуального підходу щодо виключення впливу внутрішніх корпоративних розрахунків (ВКР) у методиці оцінки фінансового стану;

розробці моделі універсальної науково-прикладної методики виключення впливу внутрішніх корпоративних розрахунків на показники фінансового стану корпоративного утворення, що може бути

адаптована в аналізі показників фінансового стану будь-якого корпоративного утворення будь-якої іншої галузі або сфер економіки із певними припущеннями щодо галузевих особливостей та обставин щодо методологічного забезпечення в розрахунку та аналізі показників фінансового стану.

Аналіз основних досягнень і публікацій. У дослідженні вивчення впливу внутрішніх корпоративних розрахунків на показники фінансового стану корпоративного утворення у переважній більшості ми покладаємось на власні дослідження та продовжуємо поглиблювати змістовність порушеної тематики за практичної відсутності подібних досліджень з боку інших науковців. Так, у попередніх публікаціях [3] та [4] нами було представлено визначення внутрішніх та внутрішньогосподарських розрахунків, а також було проведено аналіз чинного законодавства [5-11] та здійснена його кореляційна оцінка щодо сходимості визначень та колізійних обставин [12, 13] застосування означених термінів у практичній діяльності на залізничному транспорті як прикладу корпоративного утворення відповідно Облікової політики акціонерного товариства «Українська залізниця» (далі – Облікова політика Укрзалізниці) [14]. Враховуючи достатньо високу вірогідність розповсюдження набутих попередніх результатів дослідження на будь-яке корпоративне утворення іншої галузі або будь-яку сферу економіки із певними припущеннями щодо галузевих особливостей та обставин щодо законодавчого забезпечення порушеної проблематики, нами для цілей викладення змісту даного дослідження у визначенні внутрішніх фінансових відносин запропоновано використання осучасненого понятійного апарату шляхом введення єдиного узагальненого терміну «внутрішні корпоративні розрахунки». У даному дослідженні нами приймається, що «внутрішні корпоративні розрахунки» (далі – ВКР) об'єднує визначення термінів «внутрішні розрахунки» та «внутрішньогосподарські розрахунки» та інших подібних термінів, які можуть виникати як різновид фінансових розрахунків всередині корпоративних утворень будь-яких галузей та сфер економіки, які виникають як у горизонтальному, так і вертикальному векторах ієрархічної організаційної структури корпоративного утворення, в тому числі і на залізничному транспорті.

Вищезазначене дає підстави стверджувати, що прийнятий нами для даного дослідження понятійний термін ВКР як різновид внутрішніх фінансових відносин є складним та структурованим поняттям, яке на залізничному транспорті виникає у зв'язку з особливостями організації залізничних перевезень та організаційної структури АТ «Укрзалізниця» щодо проведення взаєморозрахунків між філіями, структурними (виробничими) підрозділами філій за поставлену продукцію (товари), виконані роботи, надані послуги в межах АТ «Укрзалізниця». Умовою проведення ВКР є наявність у кожного із учасників балансу, показники якого включаються до окремого балансу АТ «Укрзалізниця».

Викладення основного матеріалу дослідження.

І Суб'єктивний вплив внутрішніх корпоративних розрахунків (ВКР) на показники фінансового стану корпоративного утворення.

Облікова політика Укрзалізниці [14] використовується структурними підрозділами апарату управління АТ «Укрзалізниця», регіональними філіями, філіями АТ «Укрзалізниця», що входять до складу АТ «Укрзалізниця», та структурними (виробничими) підрозділами, що їм підпорядковуються. Так, відповідно Облікової політики Укрзалізниці [14] об'єктами обліку внутрішньогосподарських розрахунків є: дохідні надходження, доходи від перевезень; операції, пов'язані з централізованим фінансуванням та розподілом коштів Укрзалізниці та її філій; розрахунки, пов'язані з незабезпеченням схоронності вантажу; розрахунки за централізовані поставки товарно-матеріальних цінностей; розрахунки за поставлену продукцію, виконані роботи, надані послуги; розрахунки за послуги з перевезень вантажів і пов'язаних з ними послуг для експлуатаційних потреб Укрзалізниці; послуг з перевезення вантажобагажу для експлуатаційних потреб Укрзалізниці; розрахунки, пов'язані з ремонтом та технічним обслуговуванням вантажних вагонів, наданням послуг з відстою власних порожніх вантажних вагонів на коліях загального користування погоджених станцій залізниць; розрахунки щодо послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, послуг з розподілу електроенергії, тарифи на які встановлюються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг; операції, пов'язані з використанням власних вантажних вагонів, які знаходяться на балансі філій; розрахунки за іншими операціями між філіями в межах Укрзалізниці.

Про облік внутрішніх розрахунків в Обліковій політиці [14] представлена обмежена інформація, що доводить до висновку щодо подібності обліку. Все це ще більше посилює та актуалізує ідею узагальнення згаданих понять у загальне явище обліку внутрішніх корпоративних розрахунків, які нами у даному дослідженні позначено аббревіатурою «ВКР».

У бухгалтерському обліку ВКР на залізничному транспорті відображаються на відповідних субрахунках субрахунку 682 «Внутрішні розрахунки» та 683 «Внутрішньогосподарські розрахунки», які передбачені Планом рахунків [12] для залізничного транспорту. Взаєморозрахунки між філіями здійснюються на підставі первинної документації (повідомлення (авізо) встановленої форми) через Департамент бухгалтерського, податкового обліку, звітності та методології. Таким чином, наявність рівновеликих сум на субрахунках ВКР забезпечує технічну можливість виключення їх при складанні узагальної фінансової звітності філіями, окремої

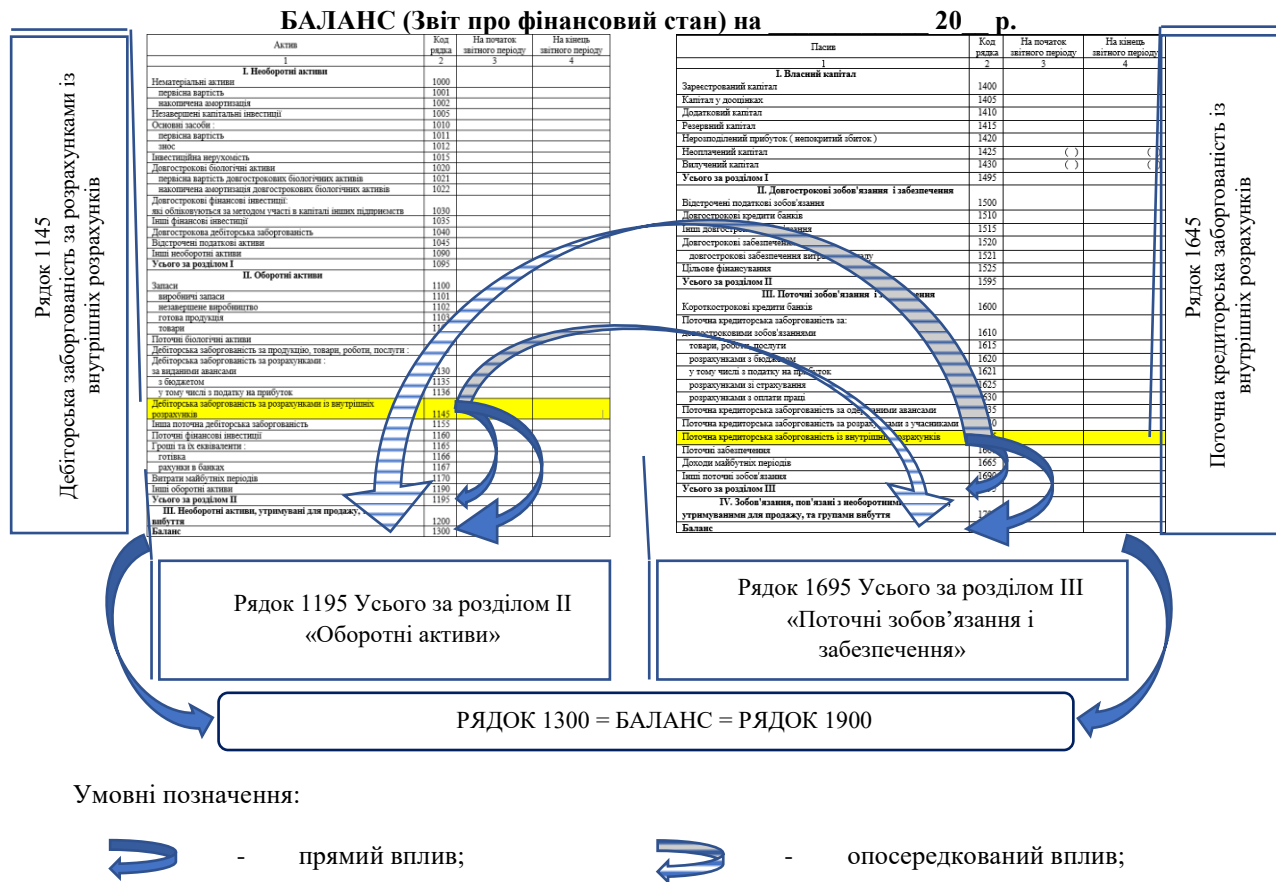
фінансової звітності АТ «Укрзалізниця». Дане ствердження щодо взаєморозрахунків по ВКР стосується обігів за відповідний звітний період, а розмірковуючи класичною бухгалтерською мовою, - обігів по дебету та кредиту відповідних субрахунків ВКР.

Щодо відображення у фінансовій звітності, то Обліковою політикою Укрзалізниці [14] встановлено відображення ВКР в розгорнутому вигляді, що має прямий та опосередкований вплив на відповідні структурні рядки балансу та підсумкові значення самого балансу (рядок 1300 та рядок 1900), при цьому не порушуючи головного правила бухгалтерського обліку про рівність в абсолютному значенні активу та пасиву балансу, а також /не порушуючи/ економічних закономірностей у визначенні рівня відносних величин, зокрема питомої ваги. Формалізуючи вищесказане класичною бухгалтерською мовою, - в результаті таких взаєморозрахунків, інформація по залишках на рахунках 682 «Внутрішні розрахунки» та 683 «Внутрішньогосподарські розрахунки» відображається у відповідних формах звітності з урахуванням норм Переліку додаткових статей фінансової звітності [6] до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [5] та НП(С)БО 1 «Консолідована фінансова звітність» [7], а саме у складі відповідних статей балансу (рис.1): дебіторську заборгованість – у рядку 1145 активу балансу та/або кредиторську заборгованість – у рядку 1645 пасиву балансу.

Інформація про фінансово-господарську діяльність підприємства акумулюється у показниках фінансової звітності, методологія визначення яких чітко прописана діючим законодавством та формується через систематизацію даних на рахунках бухгалтерського обліку шляхом застосування методики складання звітності за встановленими НП(С)БО [15], П(С)БО [16] та іншими нормативними документами. [17]

Розрахунок показників фінансового стану на підставі форм фінансової звітності містить комплекс заходів, чітка послідовність виконання яких (приведення даних у порівняльний вигляд; визначення критеріїв і показників оцінки фінансового стану; обчислення показників за період, що аналізується; оцінка фінансового стану за показниками в динаміці; розробка конкретних заходів та прийняття управлінських рішень) є запорукою якісного економічного аналізу. [17, 18]

У дійсному дослідженні ми виходимо з позиції актуальності здійснення процедури підготовки звітних даних до співставного вигляду перед фундаментальним здійсненням аналізу, концептуальні підходи оприлюднено автором дослідження у публікації [17, 18], які стали підґрунтями для подальших альтернативних моделювань в залежності від мети дослідження та інших чинників.

Умовні позначення:

- прямиий вплив;

- опосередкований вплив;

Рис. 1 - Загальна схема балансу корпоративного утворення та вплив ВКР на структуру балансу
 Джерело: розроблено автором самостійно

II Концептуальний підхід щодо виключення впливу ВКР.

Розрахунок показників фінансової звітності на підставі інформаційних можливостей звітності має наукове підґрунтя за фундаментальним дослідженням науковців Бернстайна Л. та Вілда Дж. [19], яке в національній практиці прикладного упровадження обліково-аналітичної діяльності до законодавчих змін у формах фінансової звітності було перероблено та доопрацьовано такими дослідниками як Кононенко О. [20, 21], Маханько О. [20], Клиженко Я. [21], Костирко Р. О. [22] та ін, після значних законодавчих змін без адаптації до нових рядків звітності – такими дослідниками як Школьник О., Боярко І., Дейнека О. [23] та ін. та з використанням елементів адаптаційного підходу до нових рядків звітності – такими дослідниками як Даценко Г., Коцеруба Н., Крупельницька І., Кудирко О., Лобачева І. [24], повністю пристосоване до звітних форм в останній редакції із можливістю використання результатів досліджень для програмування у бухгалтерських аналітичних конфігураторах програмного забезпечення з метою аналітичних досліджень – такими дослідниками як Золотухін О., Верхогляд В., Гужел, Ю., Богатова В., Туча О., Омельницька З., Котляр С., Щербатая Л., Байбеков Т. [25] та Яцух О., Захарова Н. [26].

Враховуючі набуті здобутки науковців у питанні методики розрахунку показників фінансового стану на основі показників фінансової звітності та покладаючись на візуальну схему балансу корпоративного утворення та визначення впливу ВКР на структуру балансу за рис. 1, очевидним постає той факт, що ВКР дійсно значно впливають на відповідні статті балансу, які приймають участь у розрахунку певних показників фінансового стану. Враховуючи змінний стан ВКР в часі із подальшим впливом на статті балансу, постає необхідність визначення процедурного сценарію щодо здійснення розрахунків та аналізу показників фінансового стану в залежності від способу відображення залишків по рахунках ВКР у балансі корпоративного утворення (рис. 2). Окремо відзначимо, що в схематичній візуалізації нами навмисно використовуються паралельні визначення щодо класифікаційних ознак ВКР з метою заострення розуміння змісту ВКР та їх мінливості в часі, а саме: у теоретичній частині - бухгалтерських витоків походження ВКР на рівні обліку в системі рахунків бухгалтерського обліку – з дебетовою, дебетово-кредитовою та кредитовою ознакою відповідно; та у практико-прикладній частині - фінансово-економічних витоків походження ВКР на рівні їх відображення у звітності – з дебіторською, дебіторсько-кредиторською та кредиторською ознакою відповідно.

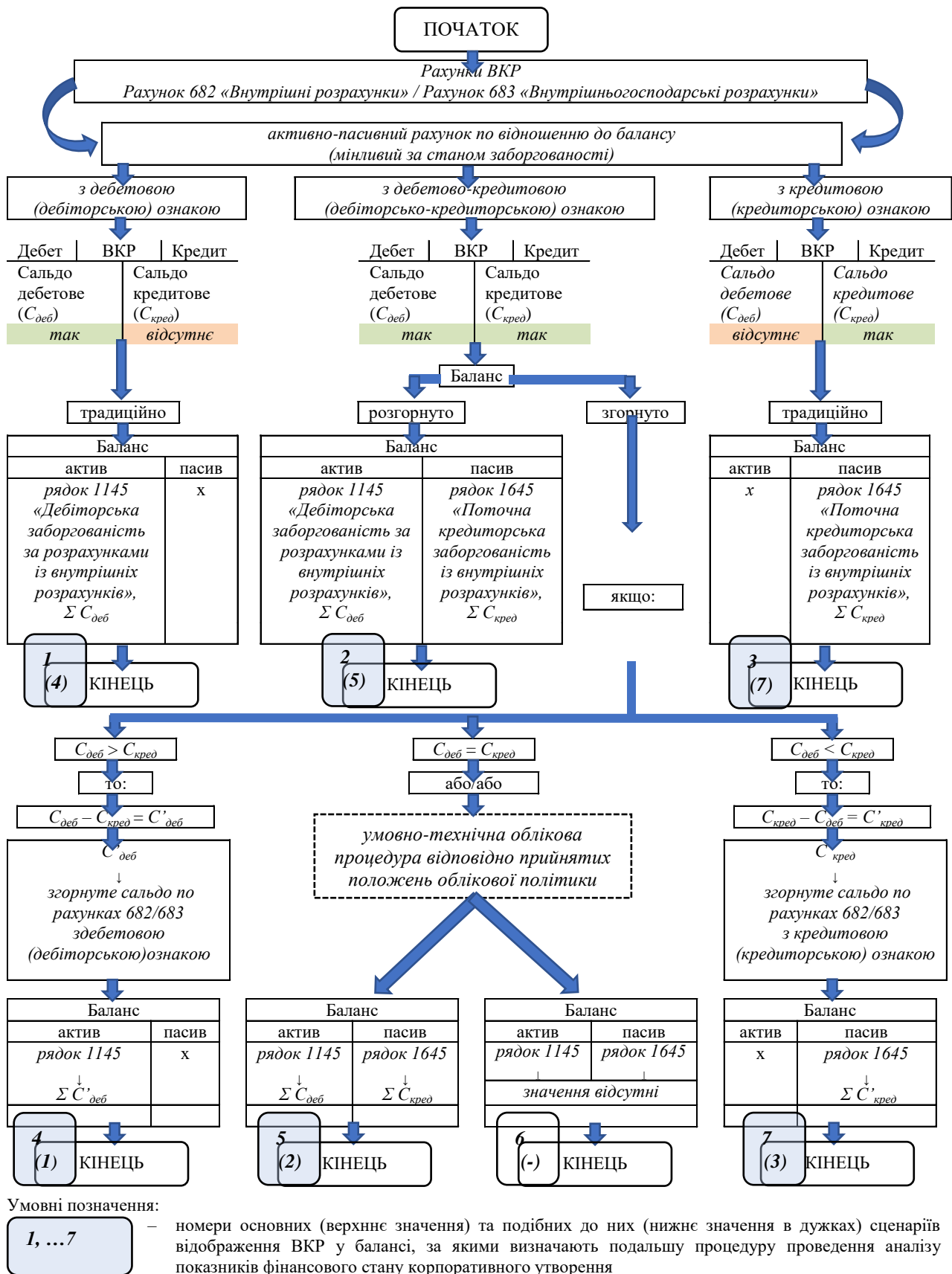

Рис. 2 - Визначення процедурного сценарію щодо здійснення розрахунків та аналізу показників фінансового стану в залежності від способу відображення залишків по рахунках ВКР у балансі корпоративного утворення
Джерело: розроблено автором самостійно

Як наслідок, інтеграція цих двох класифікаційних ознак на прикладі обліку ВКР доводить комплексну системність та інформаційну значущість обліку для аналітико-економічних досліджень.

Вивчення глибинної сутності ВКР за наведеними ознаками доводить до розуміння формування концептуального підходу щодо виключення впливу внутрішніх корпоративних розрахунків в оцінці фінансового стану корпоративного утворення шляхом здійснення відповідних корегувань [перефразовано за 3 та 4]:

якщо в балансі структурного підрозділу зафіксована дебіторська заборгованість по ВКР, то за обліково-аналітичними процедурами її виключають із показників загальної суми оборотних активів (код строки 1195 активу балансу) та загальної суми активу балансу (код строки 1300 активу балансу);

якщо в балансі структурного підрозділу зафіксована кредиторська заборгованість по ВКР, то за обліково-аналітичними процедурами її виключають із показників загальної суми поточних зобов'язань і забезпечень (код строки 1695 пасиву балансу) та загальної суми пасиву балансу (код строки 1900 пасиву балансу).

З вищенаведеного зрозуміло, що ВКР будуть впливати на ті показники, де вони приймають безпосередню участь в розрахунку тих чи інших показників фінансового стану підприємства. Такий спосіб коригування показників фінансового стану нами названий – прямим.

Баланс як форма фінансової звітності підтверджує головне правило бухгалтерського обліку про те, що активи підприємства завжди дорівнюють його пасивам. Це означає, що ВКР з дебіторською ознакою опосередковано знаходяться в пасиві балансу, так як і ВКР з кредиторською ознакою опосередковано знаходяться в активі балансу. Це також означає і те, що при наявності в балансі підприємства дебіторської заборгованості по ВКР її необхідно виключити і з розрахунків тих показників, які розраховуються і за участю загальної суми пасиву (код строки 1900 пасиву балансу). І навпаки: при наявності в балансі підприємства кредиторської заборгованості по ВКР її необхідно також виключити і з розрахунків тих показників, які розраховуються і за участю загальної суми активу (код строки 1300 активу балансу). Такий спосіб коригування показників фінансового стану нами названий – непрямим (або опосередкованим).

Таким чином, за рис. 2 наочно доведено, що в залежності від способу відображення залишків по рахунках ВКР у балансі корпоративного утворення можливо 7 (1,2,...,7) типових процедурних сценаріїв щодо здійснення розрахунків та аналізу показників фінансового стану, які в свою чергу можуть бути згрупованими за певним канонічним підходом – принциповим ходом мислення щодо глобальної подібності у здійсненні аналізу фінансового стану корпоративного утворення за порядком відображення ВКР у звітності, а саме: I – сценарії 1 та 4 (наявність тільки дебіторської ознаки за ВКР); II – сценарії 2 та 5 (наявність дебіторсько-кредиторської ознаки за ВКР);

III – сценарій 6 (взаємне рівновелике поглинання дебіторсько-кредиторських заборгованостей, «нульова» ознака ВКР); IV – сценарії 3 та 7 (наявність тільки кредиторської ознаки за ВКР).

III. Методика виключення впливу внутрішніх корпоративних розрахунків на показники фінансового стану корпоративного утворення.

Описаний вище концептуальний підхід щодо виключення впливу внутрішніх корпоративних розрахунків став потужним поштовхом для методологічної розробки у вигляді табличних формулярів з метою здійснення коригувальних розрахунків по показниках фінансового стану в залежності від сформованого процедурного сценарію щодо стану відображення ВКР у балансі корпоративного утворення (табл. 1), далі – «орієнтувальна карта». Слід відзначити, що наведена в орієнтувальній карті сукупність показників фінансового стану не є остаточною, оскільки у даному дослідженні застосовано накопичувальний спосіб обробки інформації для теоретично-дослідницьких цілей. У практичній аналітичній діяльності сукупність показників фінансового стану може коливатись як у бік зменшення або збільшення із пріоритетним визначенням значимих показників для діяльності підприємства, так і у бік зменшення або збільшення із деталізованим факторним аналізом по певних показниках, що в сукупності буде створювати індивідуальну систему збалансованих показників фінансового стану для конкретного підприємства.

Додатково, у графі 1 табл. 1 нами представлена особиста точка зору щодо прорахунку та аналізу показників із від'ємним значенням, яке в більшості випадків не корелюється із загальною назвою показника. Тому, за поглядом автора дійсного дослідження, у назві показника поруч із основним визначенням слова «рентабельність» є доречним використання у дужках і слова «збитковість». Аналіз від'ємних значень по таких показниках нами визначається як можливість пошуку резервів підвищення рівня фінансової стійкості або вихід із поганого фінансового стану за заходами кризового менеджменту. У цьому дослідженні до таких показників нами віднесено всі показники прибутковості (рентабельності чи збитковості) підприємства: капіталу, власного капіталу, реалізованої продукції, продажу та господарської діяльності.

Відзначимо, що орієнтувальна карта забезпечує вибір єдиного сценарію щодо здійснення процедури виключення ВКР з метою об'єктивної оцінки фінансового стану за розрахованими показниками певного звітного періоду. Однак, враховуючи мінливий стан ВКР в часі за дебіторсько-кредиторською ознакою, в одному дослідженні можлива ситуація застосування різних сценаріїв у одному дослідженні для відповідних звітних періодів в динаміці, коли в різних звітних, але співставних періодах зафіксована різна за станом заборгованість по ВКР.

Таблиця 1 – Орієнтувальна карта необхідності здійснення коригувальних розрахунків по показниках фінансового стану в залежності від сформованого процедурного сценарію щодо стану відображення ВКР у балансі корпоративного утворення

Показник фінансового стану	Формула розрахунку /із використанням рядків звітності/	Заборгованість по ВКР:											
		одностороння						двостороння					
		номер сценарію (див. рис.2)											
		1, 4		3, 7		2, 5				6			
		дебіторська		кредиторська		шлях сценарію							
						відповідного виключення /традиційний/				визначенням ліміту виключення /найменше значення/			
		номер сценарію (за рис.2)											
		1		3		1		3					
		якщо $C_{деб} > C_{кред} то$ $limit_{вискл.} = C_{кред}$		якщо $C_{деб} < C_{кред} то$ $limit_{вискл.} = C_{деб}$									
		вплив		вплив		вплив		вплив					
прямий		опосередкований		прямий		опосередкований							
прямий		опосередкований		прямий		опосередкований							
прямий		прямий		прямий		прямий							
опосередкований		опосередкований		опосередкований		опосередкований							
ліміту		ліміту		ліміту		ліміту							
прямий		прямий		прямий		прямий							
опосередкований		опосередкований		опосередкований		опосередкований							
вплив													
«нульовий»													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1 Показники майнового стану підприємства													
1.1 Сума господарських коштів, які підприємство має у розпорядженні, тис. грошових одиниць	<i>ф.№1 р.1300</i>	+			+	+		+		+		+	
1.2 Коефіцієнт зносу основних засобів	$\frac{ф.№1 р.1012}{ф.№1 р.1011}$												
1.3 Коефіцієнт придатності основних засобів	$\frac{ф.№1 р.1010}{ф.№1 р.1011}$												
1.4 Коефіцієнт оновлення основних засобів	$\frac{ф.№5 р.260 (гр.5)}{ф.№1 р.1011}$												
1.5 Коефіцієнт вибуття основних засобів	$\frac{ф.№5 р.260 (гр.8)}{ф.№1 р.1011}$												
1.6 Частка основних засобів в активах	$\frac{ф.№1 р.1010}{ф.№1 р.1300}$	+			+	+		+		+		+	
1.7 Коефіцієнт мобільності активів	$\frac{ф.№1 р.1195}{ф.№1 р.1095}$	+				+		+		+			
													коригування не потрібні

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2 Показники фінансової стійкості підприємства													
2.1 Коефіцієнт автономії	$\frac{\text{ф.№1 п.1495}}{\text{ф.№1 п.1900}}$		+	+			+		+	+	+		коригування не потрібні
2.2 Коефіцієнт співвідношення власних і позикових коштів	$\frac{\text{ф.№1 п.1495}}{\text{ф.№1 (п.1595+п.1695+п.1700)}}$			+			+			+	+		
2.3 Коефіцієнт фінансової стійкості	$\frac{\text{ф.№1 (п.1495+п.1595)}}{\text{ф.1 п.1900}}$		+	+			+		+	+	+		
2.4 Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{\text{ф.№1 (п.1195-п.1695)}}{\text{ф.1 п.1495}}$	+		+		+	+	+		+	+		
2.5 Коефіцієнт забезпечення власними оборотними активами	$\frac{\text{ф.№1 (п.1195-п.1695)}}{\text{ф.1 п.1195}}$	+		+		+	+	+		+	+		
3 Показники ліквідності підприємства													
3.1 Коефіцієнт покриття	$\frac{\text{ф.№1 п.1195}}{\text{ф.№1 п.1695}}$	+		+		+	+	+		+	+		коригування не потрібні
3.2 Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{\text{ф.№1 (п.1195-п.1100-п.1110)}}{\text{ф.№1 п.1695}}$	+		+		+	+	+		+	+		
3.3 Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{ф.№1 (п.1160+п.1165)}}{\text{ф.№1 п.1695}}$			+			+			+	+		
4 Показники прибутковості (збитковості) підприємства													
4.1 Рентабельність (збитковість) капіталу	$\frac{\text{ф.№2 п.2350(п.2355)}}{\text{ф.№1 п.1300}}$	+			+	+		+		+		+	коригування не потрібні
4.2 Рентабельність (збитковість) власного капіталу	$\frac{\text{ф.№2 п.2350(п.2355)}}{\text{ф.№1 п.1495}}$	+				+		+		+			
4.3 Рентабельність (збитковість) реалізованої продукції	$\frac{\text{ф.№2 п.2090(п.2095)}}{\text{ф.№2 п.2050}}$												
4.4 Рентабельність (збитковість) продажу	$\frac{\text{ф.№2 п.2350(п.2355)}}{\text{ф.№2 п.2000}}$												
4.5 Рентабельність (збитковість) господарської діяльності	$\frac{\text{ф.№2 п.2350(п.2355)}}{\text{ф.№2 (п.2050+п.2130+п.2150+п.2180+п.2250+п.2255+п.2270+п.2300)}}$												
5 Показники ділової активності													
5.1 Коефіцієнт оборотності активів	$\frac{\text{ф.№2 п.2000}}{\text{ф.№1 п.1300}}$	+			+	+		+		+		+	коригування не потрібні
5.2 Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$\frac{\text{ф.№2 п.2000}}{\text{ф.№1 (п.1125÷п.1155)}}$	+				+		+		+			
5.3 Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$\frac{\text{ф.№2 п.2050}}{\text{ф.№1 (п.1610÷п.1650)}}$			+						+	+		
5.4 Строк погашення дебіторської заборгованості, днів [років]	$\frac{[\text{ф.№1 (п.1125÷п.1155)}] * 360 \text{ дн.}}{\text{ф.№2 п.2000}}$	+				+		+		+			

Закінчення таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
5.5 Строк погашення кредиторської заборгованості, днів [років]	$[ф.№1 (р.1610÷р.1650)] *360дн.$ ф.№2 р.2050			+						+	+		коригування не потрібні
5.6 Коефіцієнт оборотності запасів, обороти	ф.№2 р.2000 ф.№1 р.1100												
5.7 Фондовіддача	ф.№2 р.2000 ф.№1 р.1010												
5.8 Коефіцієнт оборотності власного капіталу	ф.№2 р.2000 ф.№1 р.1495												

Джерело: розроблено автором самостійно із застосуванням в графах 1 та 2 показників та формул як компіляційний результат узагальнення інформації результатів досліджень за джерелами [25] та [26]

Це лише означає, що досліднику треба застосувати адекватний ситуації (стану заборгованості ВКР) сценарій, що це не порушує логіку дослідження, адже кожний сценарій виконує головну мету – виключення впливу ВКР на дослідження показників фінансового стану корпоративного утворення.

З метою полегшення здійснення корегувальних розрахунків нами рекомендовано скласти підготовчу таблицю за шаблоном, наведеним у табл. 2, отримані

значення по якій можна прямо використовувати у підрахунку скорегованих показників фінансового стану за формулами, наведеними у табл. 1. Розробка підготовчої таблиці також розглядається нами як додаткова аудиторська процедура показників звітності (балансу) з точки зору оцінки впливовості ВКР у корпоративному утворенні, для чого у табл. 2 введені відповідні рядки для підрахунку значення питомої ваги за відповідними показниками.

Таблиця 2 – Підготовча таблиця для здійснення корегувальних розрахунків по виключенню впливу ВКР на показники фінансового стану корпоративного утворення

Показник	Код рядка форми №1	Період	
		n	(n+1)
1 Вихідні дані для проведення розрахунків			
1.1 Баланс (р. 1300 дорівнює р. 1900), тис. грн.	1300 = 1900		
2 Внутрішня дебіторська заборгованість та оцінка її впливу на показники фінансового стану			
2.1 Внутрішні розрахунки (дебіторська заборгованість), тис. грн.	1145		
2.2 Усього оборотних активів, тис. грн.	1195		
2.3 Актив балансу, тис. грн.	1300		
2.4 Частка оборотних активів в балансі, %	-	$n.2.2/n.2.3*100$	
2.5 Частка внутр.-ї дебіторської заборг.-ті в оборотних активах, %	-	$n.2.1/n.2.2*100$	
2.6 Частка внутр.-ї дебіторської заборг.-ті в активі балансу, %	-	$n.2.1/n.2.3*100$	
3 Внутрішня кредиторська заборгованість та оцінка її впливу на показники фінансового стану			
3.1 Внутрішні розрахунки (кредиторська заборгованість), тис. грн.	1645		
3.2 Усього поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн.	1695		
3.3 Пасив балансу, тис. грн.	1900		
3.4 Частка поточних зобов'язань і забезпечень в балансі, %	-	$n.3.2/n.3.3*100$	
3.5 Частка внутр.-ї кредиторської заборг.-ті в поточних зобов'язаннях і забезпеченнях, %	-	$n.3.1/n.3.2*100$	
3.6 Частка внутр.-ї кредиторської заборг.-ті в пасиві балансу, %	-	$n.3.1/n.3.3*100$	
4 Ліміт виключення із розрахунків ($limit_{вишк}$) *			
4.1 Порівняння внутрішніх розрахунків (дебіторська заборгованість) із внутрішніми розрахунками (кредиторська заборгованість), тис. грн.	-	$C_{деб} \begin{cases} < \\ = \\ > \end{cases} C_{кред}$	
4.2 Ліміт виключення з розрахунків, тис. грн.:	$C_{деб} < C_{кред}$, то	$\rightarrow C_{деб}$	
якщо	$C_{деб} = C_{кред}$, то	$\rightarrow C_{деб}$ (або $C_{кред}$)	
якщо	$C_{деб} > C_{кред}$, то	$\rightarrow C_{кред}$	
5 Остаточні скориговані показники для проведення уточнюючих розрахунків			
5.1 Баланс (р. 1300 дорівнює р. 1900), тис. грн.	1300 = 1900		
5.2 Усього оборотних активів, тис. грн.	1195		
5.3 Усього поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн.	1695		

Примітка:

* застосовується при одночасній наявності дебіт.-ї та кредит.-ї заборг.-ті ВКР в одному звітному періоді

Джерело: розроблено автором самостійно

Звертаємо увагу, що у табл. 1 та табл. 2, окрім зазначеного використовується поняття «ліміт виключення» (*limit_{викл.}*), який має особливості застосування у разі одночасної наявності дебіторської та кредиторської заборгованості ВКР в одному звітному періоді. За таких інформаційних умов звітності дослідник, керуючись поставленими цілями дослідження щодо ступеню об'єктивності впливу ВКР корпоративного утворення, має прийняти експертне рішення про ступінчастість здійснення дослідження в один із способів:

або в один етап, де передбачається виключення тільки ліміту виключення з подальшим використанням дебіторської або кредиторської заборгованості по ВКР у звичайному порядку оцінки показників фінансового стану, приймаючи позицію про створене згорнуте сальдо як звичайну дебіторську або кредиторську заборгованість;

або в два етапи, де перший етап передбачає виключення самого ліміту виключення, а другий етап передбачає подібні циклічні заходи із проведення додаткової процедури виключення результату згорнутого залишку по ВКР в залежності від дебіторсько-кредиторської ознаки прямим та опосередкованим способами за сценарієм 1 (у разі створення згорнутого сальдо по ВКР із дебетовою ознакою) або за сценарієм 3 (у разі створення згорнутого сальдо по ВКР із кредитовою ознакою) відповідно.

З метою полегшення аналізу й оцінки здійснених корегувальних розрахунків щодо виключення впливу ВКР корпоративного утворення, інтерпретація результатів дослідження нами рекомендовано представляти у табличному форматі (табл. 3), як певний аналітичний шаблон-таблиця.

Таблиця 3 – Інтерпретація показників фінансового стану корпоративного утворення з урахуванням виключення ВКР /аналітична шаблон-таблиця/

Показник	Рекомендоване значення	Період		Темп росту, %
		n	(n+1)	
1	2	3	4	5
<i>N</i> Перерахунок показників з урахуванням виключення ВКР в показниках				
<i>!...назва розділу N ...!</i>				
<i>!... назва показника фінансового стану, який підлягає корегуванню...!</i>				
- до вирахування ВКР				
- після вирахування ВКР				
відхилення (відсоток або рази)				

Джерело: розроблено автором самостійно

Також слід відзначити, що за наданим алгоритмом науково-прикладної методики виключення впливу внутрішніх корпоративних розрахунків на показники фінансового стану корпоративного утворення представлені візуальні розрахункові таблиці 2 та 3 для інтерпретації набутих результатів за економічним змістом не можна вважати остаточними. Можливе використання й інших візуальних варіантів інтерпретації результатів дослідження в залежності від аналітично-інформаційних потреб дослідника або користувача інформації.

Висновки та напрями подальших досліджень. Проведене дослідження дозволило зробити такі висновки:

Природа походження внутрішніх корпоративних розрахунків на залізничному транспорті має економічні витоки з ієрархії розподілу учасників корпоративного утворення відповідно до його організаційної структури в процесі фінансових відносин всередині галузі під час здійснення фінансово-господарської діяльності.

Фінансові відносини всередині будь-якої галузі позначені нами терміном «внутрішні корпоративні розрахунки», який об'єднує визначення термінів «внутрішні розрахунки» та «внутрішньогосподарські розрахунки» та інших подібних термінів, які можуть виникати як різновид фінансових розрахунків всередині корпоративних утворень будь-яких галузей та сфер економіки, що виникають у горизонтальному та/або вертикальному векторах ієрархічної організаційної структури корпоративного утворення.

Облік внутрішніх корпоративних розрахунків на залізничному транспорті здійснюється на умовах чинного законодавства та відображається в розгорнутому вигляді у фінансовій звітності на підставі положень Облікової політики Укрзалізниці.

Внутрішні корпоративні розрахунки на залізничному транспорті займають значну питому вагу у структурі балансу, що вагомо впливає на показники фінансового стану та експертні судження щодо подальшого фінансового розвитку корпоративного утворення, що стало підґрунтям формування концептуального підходу щодо виключення впливу внутрішніх корпоративних розрахунків у методиці оцінки фінансового стану.

Упровадження запропонованої методики реалізується за допомогою використання візуальних розрахункових таблиць, які допомагають інтерпретувати набуті результати дослідження за економічним змістом.

Напрями подальших досліджень. Авторська науково-прикладна методика виключення впливу внутрішніх корпоративних розрахунків на показники фінансового стану корпоративного утворення може використовуватись в аналізі показників фінансового стану окремих структурних підрозділів залізничного транспорту незалежно від

ієрархічного місцезнаходження в структурі корпоративного утворення та у перспективі може бути адаптована в аналізі показників фінансового стану будь-якого корпоративного утворення будь-якої іншої галузі або сфер економіки із певними припущеннями щодо галузевих особливостей та обставин щодо методологічного забезпечення в розрахунку та аналізі показників фінансового стану.

Список літератури

1. Топоркова О. А., Касянюк Ю. А. Цифрові технології обліку і контролю розрахункової дисципліни на залізничному транспорті. *Економіка та суспільство*, Вип. 40, 2022. С. 1–8. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-21>.
2. Укрзалізниця [веб-сайт] : Загальна інформація. URL : https://www.uz.gov.ua/about/general_information/.
3. Ievsieieva O., Pidoprygora I., Zaitseva I., Ustilovska A., Ievsieieva A., Kovalova D. 2023 Intra-company aspect of developing a methodology to calculate indicators of the financial condition of a corporation and features of its application in different areas of activities. *Transport Means 2023: Sustainability: Research and Solutions: Proceedings of the 27th International Scientific Conference* (October 04-06, 2023, Hybrid Conference, Palanga, Lithuania), Part I, Kaunas: Kaunas University of Technology, 2023, e.book, p. 521, p.p. 19–24. URL: <https://doi.org/10.5755/e01.2351-7034.2023.P1>.
4. Євсєєва О.О. Облік внутрішніх і внутрішньогосподарських розрахунків та їхній вплив на оцінку фінансового стану структурного підрозділу на прикладі залізничного транспорту. *Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку* : IV Міжнародна науково-практична конференція (м. Чернігів, 27 листопада 2018 р.) : тези доповідей. – Чернігів : ЧНТУ, 2018. С. 56–58.
5. Загальні вимоги до фінансової звітності [Національний стандарт (положення) бухгалтерського обліку 1] : Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
6. Перелік додаткових статей фінансової звітності: Додаток 3. НІ(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
7. Консолідована фінансова звітність [Національний стандарт (положення) бухгалтерського обліку 2] : Наказ Міністерства фінансів України № 628 від 27.06.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text>.
8. Дебіторська заборгованість [Національний стандарт (положення) бухгалтерського обліку 10] : Наказ Міністерства фінансів України № 237 від 08.09.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>.
9. Зобов'язання [Національний стандарт (положення) бухгалтерського обліку 11] : Наказ Міністерства фінансів України № 20 від 31.01.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>.
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Закон України]: Верховна Рада України, наказ Президента України № 996-XIV від 16.07.1999 року р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
11. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Інструкція]: Наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.
12. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій залізничного транспорту України [План]: наказ ПАТ «Укрзалізниця» від 30.12.2015 № 103.
13. Порядок економічних взаємовідносин на залізничному транспорті України [порядок]: Наказ Укрзалізниці від 23.01.2012 № 019-Ц.
14. Облікова політика акціонерного товариства «Українська залізниця»: Додаток № 23 до протоколу № Ц-56/33 Ком.т. засідання правління АТ «Укрзалізниця» від 25.03.2021.
15. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: <http://kodeksy.com.ua/buh/psbo.htm>.
16. Національні стандарти бухгалтерського обліку і звітності [перелік]. URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/SH000099.html.
17. Ievsieieva, O.; Pidoprygora, I.; Ievsieieva A.; Kovalova, D. 2022. Importance of compatibility of financial statement indicators in calculating financial standing indicators for structural units of railway transport. *Transport Means 2022: Sustainability: Research and Solutions: Proceedings of the 26th International Scientific Conference* (online). (October 05-07, 2022, Online Conference, Kaunas, Lithuania), Part II, Kaunas: Kaunas University of Technology, 2022, p.p. 562 – 567. [e.book, 2022, p. 87–92]. URL: <https://doi.org/10.5755/e01.2351-7034.2022.P2>.
18. Євсєєва О.О., Підпригора І.В., Євсєєв А.С. Методика оцінки фінансового стану корпоративного утворення: виключення впливу внутрішніх та внутрішньогосподарських розрахунків /на прикладі залізничного транспорту як корпоративного утворення/. *Економічний простір: Збірник наукових праць*. – № 187. – Дніпро: ПДАБА, 2023. С. 104–110. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/187-17>.
19. Bernstein, Leopold and Wild, John. 1998 *Financial Statement Analysis: Theory, Application and Interpretation*, NewYork: McGraw-Hill Companies, Inc.
20. Кононенко О., Маханько О. Аналіз фінансової звітності [методичне видання]. – 4-те вид., перероб. і доп. – Х.: Фактор, 2008. 200 с.
21. Кононенко О., Клиженко Я. Аналіз фінансової звітності [методичне видання]. – 2-е вид., переробл. і допов. – Х. : Фактор, 2009. 224 с.
22. Костирко Р. О. Фінансовий аналіз: *Навч. посібник* / Р.О.Костирко. Х.: Фактор, 2007. 784 с.
23. Фінансовий аналіз [навчальний посібник] : / за заг. ред. Школьник І. О. [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2016. 368 с. URL: <https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=27776.pdf>.
24. Аналіз господарської діяльності [навчальний посібник] : Г.Даценко, Н.Коцєруба, І.Крупельницька, О.Кудирко, І.Лобачєва; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Вінниц. торг.-екон. ін-т. Вінниця. 2021. 416 с.
25. Аналіз господарської діяльності підприємств: плануємо ефективну роботу в новому році [практичне керівництво]: Бібліотека «Баланс», грудень, №23, 2013. 147 с.
26. Ялух О.О., Захарова Н.Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Економіка і управління, Том 29 (68). № 3, 2018. С. 173–180. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_3/29_68_3.pdf.

References (transliterated)

1. Toporkova O. A., Kasianiuk Yu. A. (2022) Tsyfrovі tekhnolohiyi obliku i kontrolyu rozrakhunkovoyi dystsypliny na zaliznychnomu transporti [Digital technologies for accounting and control of payment discipline in railway transport]. *Ekonomika ta suspil'stvo* [Economy and Society], vol. 40, pp. 1–8. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-21>.
2. Ukrzaliznytsia [web-site]: General information. Available at: https://www.uz.gov.ua/about/general_information/.
3. Ievsieieva O., Pidoprygora I., Zaitseva I., Ustilovska A., Ievsieieva A., Kovalova D. (2023) Intra-company aspect of developing a methodology to calculate indicators of the financial condition of a corporation and features of its application in different areas of activities. *Transport Means 2023: Sustainability: Research and Solutions: Proceedings of the 27th International Scientific Conference* (October 04-06, 2023, Hybrid Conference, Palanga, Lithuania), Part I, Kaunas: Kaunas University of Technology, e.book, p.p. 19–24. Available at: <https://doi.org/10.5755/e01.2351-7034.2023.P1>.
4. Ievsieieva O. O. (2018) Oblik vnutrishnikh i vnutrishn'ohospodars'kykh rozrakhunkiv ta yikhniy vplyv na otsinku finansovoho stanu strukturnoho pidrozdiulu na prykladі zaliznychnoho transport (Accounting of internal and on-farm settlements and their impact on the assessment of the financial condition of a structural division on the example of railway transport). *Bukhhalters'ky oblik, opodatkovannya, analiz i audit:*

- suchasnyu stan, problemy ta perspektyvy rozvytku* [Accounting, Taxation, Analysis and Audit: Modern State, Problems and Prospective Development]: IV International Scientific and Practical Conference (Chernihiv, 27 November 2018): abstracts of reports. – Chernihiv: CHNTU, p.p. 56–58.
5. General Requirements of Financial Reporting [*National Accounting Standard (Regulation) 1*]: Order of the Ministry of Finance of Ukraine No. 73 dd. 07.02.2013. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
 6. List of additional items in the financial statements: Appendix 3. NAR(S) 1 “*General Requirements for Financial Statements*”: Order of the Ministry of Finance of Ukraine No. 73 dd. 07.02.2013. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
 7. Consolidated Financial Statements [*National Accounting Standard (Regulation) 2*]: Order of the Ministry of Finance of Ukraine No. 628 dd. 27.06.2013 Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text>.
 8. Accounts receivable [*National Accounting Standard (Regulation) 10*]: Order of the Ministry of Finance of Ukraine No. 237 dd. 08.09.1999 Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>.
 9. Liabilities [*National Accounting Standard (Regulation) 11*]: Order of the Ministry of Finance of Ukraine No. 20 dd. 31.01.2000 Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>.
 10. On Accounting and Financial Reporting in Ukraine [*Law of Ukraine*]: Verkhovna Rada of Ukraine, Order of the President of Ukraine No. 996-XIV dd. 16.07.1999 Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
 11. On the use of the chart of accounts for accounting for assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations [*Instruction*]: Order of the Ministry of Finance of Ukraine No. 291 dd. 30.11.1999 Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.
 12. Chart of accounts for accounting of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations of railway transport of Ukraine [*Chart*]: Order of Ukrzaliznytsia dd. 30.12.2015 No. 103.
 13. Procedure of economic relations in the railway transport of Ukraine [*Procedure*]: Order of Ukrzaliznytsia dd. 23.01.2012 No. 019-C.
 14. Accounting Policy of Ukrainian Railway Joint-Stock Company: Appendix No. 23 to Minutes Ts-56/33 Meeting of the Board of Ukrzaliznytsia JSC dd. 25.03.2021.
 15. Accounting Standards. Available at: <http://kodeksy.com.ua/buh/psbo.htm>.
 16. National Accounting and Reporting Standards [*list*]. Available at: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SH000099.html.
 17. Ievsieieva O., Pidoprygora I., Ievsieiev A., Kovalova D. (2022) Importance of compatibility of financial statement indicators in calculating financial standing indicators for structural units of railway transport. *Transport Means 2022: Sustainability: Research and Solutions*: Proceedings of the 26th International Scientific Conference (online). (October 05-07, 2022, Online Conference, Kaunas, Lithuania), Part II, Kaunas: Kaunas University of Technology, e.book, pp. 87–92. Available at: <https://doi.org/10.5755/e01.2351-7034.2022.P2>.
 18. Ievsieieva O., Pidoprygora I., Ievsieiev A. (2023) *Metodyka otsinky finansovoho stanu korporatyvnoho utvorennia: vyklyuchennia vplyvu vnutrishnikh ta vnutrishnohospodars'kykh rozrakhunkiv /na prykladi zaliznychnoho transportu yak korporatyvnoho utvorennia* [Methodology for assessing the financial condition of a corporation: excluding the impact of internal and intra-company settlements (based on the example of railway transport as a corporation)]. *Ekonomichnyy prostir*: proceedings. Dnipro, PDABA, No. 187, pp. 104–110. Available at: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/187-17>.
 19. Bernstein, Leopold and Wild, John (1998) *Financial Statement Analysis: Theory, Application and Interpretation*, New York: McGraw-Hill Companies, Inc.
 20. Kononenko O., Makhanko O. (2008) *Analiz finansovoyi zvitnosti [metodychne vydannya]*. [Analysis of financial statements [methodological guide]] 4th ed., revised and enlarged. Kharkiv: Faktor (in Ukrainian)
 21. Kononenko O., Klyzhenko Ya. (2009) *Analiz finansovoyi zvitnosti [metodychne vydannya]*. [Analysis of financial statements [methodological guide]] 2nd ed., revised and enlarged. Kharkiv: Faktor (in Ukrainian)
 22. Kostyrko R. O. (2007) *Finansovyy analiz: Navch. posibnyk* [Financial analysis: Study guide]. Kharkiv: Faktor (in Ukrainian)
 23. Shkolnyk I. O., Boyarko I. M., Deineka O. V., et al. (2016) *Finansovyy analiz: Navch. posibnyk* [Financial analysis: textbook]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury. Available at: <https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=27776.pdf> (in Ukrainian)
 24. Datsenko H., Kotseruba N., Krupelnytska I., Kudyрко O., Lobacheva I. (2021) *Analiz hospodars'koyi diyal'nosti Navch. posibnyk* [Analysis of economic activity] Kyiv National University of Trade and Economy. Vinnytsia Institute of Trade and Economy. Vinnytsia (in Ukrainian).
 25. *Analiz hospodars'koyi diyal'nosti pidpryyemstv: planuyemo efektyvnu robotu v novomu rotsi (2013) [prakychnye kerivnystvo]*: [Analysis of economic activity of enterprises: planning effective work in the new year] : [practical guide]: Library "Balance", December, No. 23.
 26. Yatsukh O. O., Zakharova N. Yu. (2018) *Finansovyy stan pidpryyemstva ta metodyka yoho otsinky* [Financial state of the enterprise and method of its evaluation]. Proceedings of Tavria National V.I. Vernadskiy University. Series: *Economy and Management*, vol. 29 (68), No. 3, pp. 173–180. Available at: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_3/2_9_68_3.pdf.

Надійшла (received) 05.07.2024

Відомості про авторів / About the Authors

Євсєєва Ольга Олександрівна (Ievsieieva Olga) – д.е.н., професор, член Громадської організації «Професійна організація аудиторів, бухгалтерів та викладачів обліково-контрольних дисциплін» /членський квиток № 0535 від 08.05.2023р./, вул. Коновальця Євгена, буд. 36Д, 9 пов., терм. С, офіс 63/85, 01133, м. Київ, Україна; член Громадської організації «Міжнародна фундація науковців та освітян» /посвідчення ES1508, термін дії 01.09.2025р./, вул. Звіринська, 63, 01014, м. Київ, Україна; ORCID: 0000-0003-2042-8277; e-mail: polkya@meta.ua